

**“Neem bij IBR verdenking
neusswab af!”**

De landelijke aanpak van IBR is in 2018 gestart. Hierdoor hebben veel bedrijven de vrij status gekregen of moesten verplicht vaccineren. Desondanks komen dierenartsen nog steeds onverwachte IBR uitbraken tegen, zoals de hieronder beschreven casussen laten zien.

Dierenarts Marcel Wiering van Duin tot Dijk dierenartsen liep onlangs tegen een IBR uitbraak aan. Dit bedrijf, met 90 melkkoeien, was al sinds 2001 IBR gecertificeerd vrij en vaccineerde niet tegen deze ziekte.

SNOTNEUZEN EN ZWARE ADEMHALINGEN

Door de veehouder werd hij gevraagd naar een ziek dier met baarmoederontsteking en een dik been te kijken. Tijdens zijn wandeling door de stal viel het hem op dat een aantal koeien een snotneus had en zwaar ademde. Bij nadere inspectie bleek dat deze dieren koorts hadden met een temperatuur boven de 40°C. Ook gaf de veehouder aan dat een aantal dieren uit de melk was geraakt.

GEEN VOLLEDIG HERSTEL

Na deze informatie heeft Marcel direct 3 neusswabs genomen om te bepalen of IBR de oorzaak was. Deze dieren bleken de volgende dag alle drie positief getest op het IBR virus. Hierna is besloten om alle dieren in de neus te vaccineren. Helaas waren toen al vier dieren ernstig ziek, waarvan er één later is gestorven. Twee andere dieren zijn ondanks behandeling met antibiotica en pijnstillers niet volledig hersteld. De rest van de koppel had een dag na de vaccinatie nog steeds ongeveer 200 liter minder melk dan normaal, maar na een paar dagen was de melkproductie van de koppel volledig hersteld.

VALS GEVOEL VAN VEILIGHEID

Uiteraard hebben de veehouder en Marcel uitgezocht waar deze uitbraak door is veroorzaakt. Ongeveer 6 maanden voor de uitbraak waren diverse koeien aangekocht. Deze zijn echter aangevoerd van een IBR vrij bedrijf. Gezien de lange tijd tussen de aanvoer en de uitbraak zijn deze dieren hoogstwaarschijnlijk niet de oorzaak.

Na het beoordelen van de bioveiligheid op het bedrijf, wordt het meer waarschijnlijk geacht dat erfbetreders of personeel het virus hebben geïntroduceerd. Het feit dat het bedrijf langdurig vrij was heeft mogelijk een vals gevoel van veiligheid gegeven. Na deze uitbraak zal het bedrijf twee keer per jaar volgens schema gevaccineerd gaan worden.

NEUSVACCINATIE HEFT DIRECT EFFECT

Marcel Wiering is van mening dat het belangrijk is dat een dierenarts neusswabs in de auto heeft. Bij twijfel; snel swabben en snel vaccineren! Daarbij merkte hij dat een neusvaccinatie direct effect heeft. Verder vindt hij het belangrijk dat een IBR vrij bedrijf zijn bioveiligheid goed inschat en bij enige twijfel de koppel beschermt door vaccinatie. Preventief vaccineren voorkomt dat je, zoals dit bedrijf, weer opnieuw moet beginnen met vrij worden.

Ook dierenarts Marjoleine van den Haak-Nuyens van Diergeneeskundig Centrum Ceres in Stompvoren liep onlangs tegen een IBR uitbraak aan. Zij komt al jaren op een melkveebedrijf van 190 melkkoeien. Dit bedrijf is niet IBR vrij, maar vaccineert de koppel twee keer per jaar. Aangezien het bedrijf geen jongvee aanhoudt, worden regelmatig dieren aangekocht.

TERUGVAL IN MELKPRODUCTIE

Kort na de aankoop van 35 vaarzen uit Duitsland werd zij gevraagd door de veehouder om bij één zieke koe te komen kijken. De vaars had een temperatuur boven de 40°C, een snotneus en een sterke terugval in de melkproductie. Aangezien dit het enige dier was met desbetreffende verschijnselen heeft zij een behandeling ingesteld voor een longontsteking. Zowel een antibioticum als een injectie met een NSAID werden toegediend.

ALARMBELLEN: NEUSSWAB INGEZET

Twee dagen na deze zieke koe belde de veehouder wederom, nu waren er 3 aangekochte vaarzen ziek. Hierdoor gingen bij haar alle alarmbellen af. Ze heeft direct bij deze 3 dieren een slijmmonster uit de neus genomen met behulp van een swab en ingestuurd voor PCR onderzoek op IBR virus. Deze dieren zijn wederom behandeld met een antibioticum en een NSAID.

De volgende morgen kwam de uitslag; alle drie positief. Hierna heeft zij alle 35 aangekochte dieren, op zaterdag, in de neus gevaccineerd met Bovilis IBR. In de tijd tussen de monsternamen en de uitslag waren al 7 andere aangekochte vaarzen ziek geworden, de spreiding ging dus erg snel.

SCHADE DOOR MELKPRODUCTIE-DIP EN MEDICIJNGEBRUIK

Uiteindelijk zijn er 10 dieren ziek geworden van de 35 aangekochte vaarzen. Na de vaccinatie in de neus herstelden deze relatief snel binnen 5 tot 6 dagen. De schade bij deze dieren werd vooral veroorzaakt door een kortdurende melkproductie-dip en het medicijngebruik.

In de koppel werd geen verlaagde melkproductie, verhoogd tankcelgetal, meer mastitisgevallen of verwerpers waargenomen. De halfjaarlijkse IBR vaccinatie had de overige dieren beschermd tegen ziekteverschijnselen. Voor extra zekerheid heeft zij toch alle aanwezige melkkoeien en het jongvee gevaccineerd in de spier.

AANGEKOCHE DIEREN DIRECT VACCINEREN

Volgens Marjoleine zal door de continue aanvoer van dieren de weerstand regelmatig onder druk staan in deze koppel. In het verleden heeft zij ook weleens longworm-infecties gezien bij aangekocht vee.

De Duitse koeien zijn mogelijk door de stress van de reis extra gevoelig geweest of mogelijk het virus al tijdens de reis tegengekomen. De kans dat er vaarzen al drager waren van het IBR virus kan ook niet worden uitgesloten.

Ondanks het twee keer per jaar vaccineren van de koppel gaat Marjoleine in de toekomst aangekochte dieren bij aankomst direct in de neus vaccineren. Daarbij heeft deze casus haar wederom bevestigd: bij verdenking op IBR snel swabben en vaccineren!

Beide dierenartsen zijn weer doordrongen van het feit dat IBR nog steeds een rol kan spelen op een melkveebedrijf en dat snelle diagnostiek en vaccinatie zeer effectief is bij een uitbraak. Uiteraard zijn ze het erover eens dat vaccinatie de meest gedegen preventieve aanpak is.

Voor meer informatie over Bovilis IBR marker live, neem contact op met uw Rayon Manager.

Debbie Heideman - Rayon Manager Oost en Zuid
E debbie.heideman@merck.com
T 06-13 444 819

Wim bij de Weg - Rayon Manager Noord
E wim.bijdeweg@merck.com
T 06-20 449 800

Marc van Straten - Rayon Manager Vleeskalveren
E marc.vanstraten@merck.com
T 06-51 391 899

Bovilis® IBR Marker Live bevat per dosis (2 ml) gereconstitueerd vaccin: Levend Bovine Herpesvirus type-1 (BHV-1), stam GK/D (gE)^{10^{5.7}-10¹³TCID₅₀}. Doeldier: Rund. **Indicatie:** Actieve immunisatie van runderen ter vermindering van de intensiteit en de duur van de klinische respiratoire verschijnselen veroorzaakt door een infectie met BHV-1 en ter vermindering van de nasale uitscheiding van veldvirus. **Bijwerkingen:** Een geringe voorbijgaande temperatuurverhoging (1°C) kan vaak voorkomen. Na intranasale vaccinatie kan vaak een toename van de neusuitvoeiing worden waargenomen. **Toediening en dosering:** Intranasale of IM toediening van 1 dosis (2 ml) gereconstitueerd vaccin. Dieren op een leeftijd tussen 2 weken en 3 maanden: alleen intranasaal vaccineren. **Basisschema:** vaccineer ieder dier vanaf de leeftijd van 3 maanden met een enkelvoudige dosis. De eerste herhalingsvaccinatie, met Bovilis IBR Marker Live of Bovilis IBR Marker Inac, dient 6 maanden na de basisvaccinatie plaats te vinden. Alle volgende herhalingsvaccinaties dienen gegeven te worden met een interval niet groter dan 12 maanden. **Schema vroege bescherming:** voor het basisschema wordt een extra intranasale vaccinatie gegeven op een leeftijd tussen 2 weken en 3 maanden. Voor de herhalingsvaccinatie vanaf de leeftijd van 15 maanden kan het vaccin gemengd worden toegediend met Bovilis BVD. **Wachtijd:** 0 dagen. **Waarschuwingen:** Kan tijdens de dracht en lactatie worden gebruikt, maternale antistoffen kunnen het resultaat van de vaccinatie ongunstig beïnvloeden. Raadpleeg de productinformatie van Bovilis BVD voordat de gemengde vaccins worden toegediend. REG NL 9675 UDD. Voor overige informatie, zie bijsluiter. 2020-03.